رضی اللہ تعالیٰ عنہ

کراماتِ عثمانِ غنی

مزارِ حضرت سیدنا عثمان غنی
(جنۃ البقیع، مدینۃ المنورہ)

شیخِ طریقت، امیرِ اہلسنت، بانیِ دعوتِ اسلامی حضرت علامہ مولانا ابو بلال

محمد الیاس عطار قادری رضوی دامت برکاتہم العالیہ

شيخ طريقت، امير اهلسنت، بانيءِ دعوت اسلامي، حضرت علامہ

مولانا ابو بلال محمد الياس عطار قادري رضوي دَامَت بَرَكَاتُهُمُ العَالِيه

جن جو اُردو زبان ۾ رسالو

رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنهُ

ڪراماتِ عثمان غني

ترجمو پيشڪش

مجلسِ تراجم (دعوت اسلامي) هن رسالي جو آسان سنڌي زبان ۾ ترجمي ڪرڻ جي وس آهر ڪوشش ڪئي آهي. جيڪڏهن ترجمي يا ڪمپوزنگ ۾ ڪٿي ڪا ڪمي بيشي نظر اچي ته مجلس تراجم کي آگاهہ ڪري ثواب جا حقدار بڻجو.

رابطي جي لاءِ: مڪتب مجلس تراجم (دعوت اسلامي)

عالمي مدني مرڪز فيضان مدينہ محلہ سوداگران

پراڻي سبزي منڊي باب المدينہ ڪراچي

فون نمبر: 021-34921389-90-91

E-mail: translation@dawateislami.net

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ
اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ؕ

كراماتِ عثمانِ غني رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ * (۽ ٻيون حڪايتون)

شيطان ڀلي ڪيتري ٻہ سستي ڏياري پر هي رسالو شروع کان آخر تائين پڙهي وٺو. اِنْ شَآءَ اللّٰه عَزَّوَجَلَّ اوهان جي دل ۾ صحابہ جي عظمت وڌندي.

دُرود شريف جي فضيلت

سرڪار مدينہ منوره، سردار مڪۂ مڪرمہ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن جو فرمان عاليشان آهي: اي انسانو! بيشڪ قِيامت جي ڏينهن ان جي دهشتن (يعني گهٻراهٽن) ۽ حساب ڪتاب مان جلدي نجات حاصل ڪرڻ وارو اهو شخص هوندو جنهن توهان مان دنيا ۾ مون تي ڪثرت سان دُرود شريف پڙهيا هوندا.

(الفردوس بماثور الخطاب ج 5 ص 277 حديث 8175)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

پُراَسرار مَعذور

حضرت سيّدنا ابو قِلابہ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ جو بيان آهي مون ملڪِ شام ۾ هڪ ماڻهو ڏٺو جيڪو هر هر هي صدا لڳائي رهيو هو: هاءِ افسوس! منهنجي لاءِ جهنّم آهي . مان اُٿي ان ڏانهن ويس تہ هي

---

* هي بيان امير اهلسنت دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَه تبليغ قران ۽ سنت جي عالمگير غير سياسي تحريڪ دعوت اسلامي جي عالمي مدني مرڪز فيضان مدينہ (باب المدينہ) ڪراچي ۾ ٽيڻ واري (20ذوالحجة الحرام 1429ھ 2008ع) جي سنتن ڀريي اجتماع ۾ فرمايو جيڪو ترميم ۽ اضافي سان شايع ڪيو ويو.
مجلس مكتبة المدينہ

فرمانِ مصطفي صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: **جيڪو جمعي جي ڏينهن مون تي درود شريف پڙهندو آءُ قيامت جي ڏينهن ان جي شفاعت ڪندس.** (ڪنزالعمال)

ڏسي حيران ٿي ويس تہ ان جا ٻئي هٿ پير ڪٽيل آهن، ٻنهي اکين کان انڌو آهي ۽ منهن ڀر زمين تي اونڌو پيل آهي، هر هر ائين چئي رهيو آهي: ”هاءِ افسوس! منهنجي لاءِ جهنم آهي.“ مون ان کان پڇا ڪئي: اي شخص! تون ائين ڇو ۽ ڇا جي ڪري ٿو چوين؟ اهو ٻُڌي ان چيو: اي شخص! منهنجو حال نہ پُڇ، مان انهن بدنصيبن مان آهيان جيڪي **اميرُ المُؤمِنِين** حضرت سيِّدُنا عثمانِ غني رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ کي شهيد ڪرڻ لاءِ سندن گهر ۾ داخل ٿيا هئا، مان جڏهن تلوار کڻي ويجهو پهتس تہ سندن گهرواريءَ مون کي دڙڪا ڏيڻ لڳي تہ مون ڪاوڙ ۾ بيبي صاحبہ رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهَا کي ٿڦ هنئي! اهو ڏسي **اميرُ المُؤمِنِين** حضرت سيِّدنا عثمان غني رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ هي دعا گهري: ”**الله** تعالیٰ تنهنجا ٻئي هٿ ۽ ٻئي پير ڪٽي، تو کي اَنڌو ڪري ۽ تو کي جهنم ۾ داخل ڪري. اي شخص! **اميرُ المُؤمِنِين** رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ جي جلال واري چهري کي ڏسي ۽ ان جي غضب ناڪ دعا ٻُڌي منهنجي بدن جو لونءُ لونءُ ڪاندارجي ويو ۽ مان خوف وچان ڏڪندي اتان ڀڄي نڪتس. **اَميرُالمُؤمِنِين** رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ جي چئن دعائن مان ٽن دعائن جي پڪڙ ۾ اچي چڪو آهيان، توهان ڏسي رهيا آهيو تہ منهنجا ٻئي هٿ ۽ ٻئي پير ڪٽجي چڪا ۽ اکيون بہ انڌيون ٿي چڪيون آهن، هاءِ! هاڻي صرف چوٿين دعا يعني منهنجو جهنم ۾ داخل ٿيڻ باقي رهجي ويو آهي.

(الرياض النضرة للمحب الطبري ج 3 ص 41)

دو جہاں میں دشمنِ عُثماں، ذلیل و خوار ہے
بعد مرنے کے عذابِ نار کا حقدار ہے

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: **جنهن مون تي ڏهه ڀيرا درود پاڪ پڙهيو الله تعاليٰ ان تي سؤ رحمتون موڪليندو آهي.** (طبراني)

ڪُنيَت ۽ لقب

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! 18 ذُوالحِجَّةُ الحرام 35 سن هجري تي الله عَزَّوَجَلَّ **جي پياري نبي، مڪي مدني** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم **جا جليلُ القدر صحابي، عثمان غني** رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ **نهايت مظلوميّت سان شهيد ڪيا ويا. پاڻ** رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ **خُلفاءِ راشِدين** (يعني حضرت سيّدنا ابوبڪر صديق، حضرت سيّدنا عمر فاروق، حضرت سيّدنا عثمان غني، حضرت سيّدنا علي المرتضيٰ رِضْوَانُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْهِمْ اَجْمَعِيْن) **مان ٽيان خليفا آهن. پاڻ** رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ **جي ڪُنيت "ابو عَمرو" ۽ لقب جامع القرآن آهي، پڻ هڪ لقب "ذُوالنُّورَين"** (يعني ٻن نورن وارو) **آهي، ڇوته الله غفور** عَزَّوَجَلَّ **جا نور، آقا حُضور، شافعِ يومُ النُّشور، شاهِ غَيور** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم **پنهنجون ٻه شهزاديون هڪٻئي پٺيان حضرت سيدنا عثمان غني** رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ **جي نڪاح ۾ ڏنيون هيون.**

نُور کی سرکار سے پایا دو شالہ نُور کا

ہو مبارَک تم کو ذُوالنُّورَین جوڑا نور کا (حدائقِ بخشش شریف)

پاڻ رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ **اسلام جي آغاز ۾ ئي اسلام قبول ڪيو هو، پاڻ** رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ **کي "صاحبُ الهِجرَتَين"** (يعني ٻن هجرتن وارو) **ٻه چيو وڃي ٿو ڇوته پاڻ** رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ **پهرين حَبشه ۽ پوءِ مديني منور** زَادَهَا اللهُ شَرَفًا وَّتَعۡظِيۡمًا **ڏانهن هجرت فرمائي.**

ٻه ڀيرا جنّت خريد ڪيائون

امير المؤمنين حضرت سيّدنا عثمان غني رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ **جو شان تمام بلند ۽ بالا آهي، پاڻ** رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ **پنهنجي زندگي مبارڪ ۾ نبي رحمت، شفيعِ اُمت، مالِ جنّت، تاجدار نُبُوّت، شهنشاهِ**

فرمانِ مصطفي صَلَّی اللهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن مون تي هڪ ڀيرو درود پاڪ پڙهيو الله تعاليٰ ان تي ڏهه رحمتون موڪليندو آهي. (مسلم)

رسالت صَلَّی اللهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم کان ٻه ڀيرا جنت خريد ڪئي هئائون، هڪ ڀيري ”بِيرِ رُومہ“ يهودي کان خريد ڪري مسلمانن جي پاڻي پيئڻ لاءِ وقف ڪري، ۽ ٻئي ڀيري ”جيش عُسرت“ جي موقعي تي. جيئن ”سُنَنِ تِرمذي“ ۾ آهي: حضرت سيّدنا عبدالرحمٰن بن خَبَّاب رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ کان روايت آهي: مان بارگاهِ نبوي علٰي صاحِبِها الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام ۾ حاضر هئس ۽ حضور اڪرم، نورِ مُجَسَّم، رسولِ محتَرم، رحمتِ عالَم، نبيِّ مُحتَشَم، سراپا جود و ڪرم صَلَّی اللهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن صحابہ ڪرام عَلَيهِمُ الرِّضوَان کي ”جيش عُسرت“ (يعني غزوه تبوڪ) جي تياري لاءِ ترغيب ارشاد فرمائي رهيا هئا. حضرت سيّدنا عثمان بن عفان رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ اٿي بيهي عرض ڪيو: يارسول الله صَلَّی اللهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم ﭘَلاڻ ۽ ٻئي سامان سميت سؤ اُٺ منهنجي ذمي آهن.

حضور سراپا نور، فيضِ گنجور، شاهِ غَيور صَلَّی اللهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم صحابہ ڪرام عَلَيهِمُ الرِّضوَان کي وري ترغيب ڏياري تہ حضرت سيّدنا عثمان غني رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ ٻيهر اُٿيا ۽ عرض ڪيائون: يارسول الله صَلَّی اللهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم سموري سامان سميت ٻہ سؤ اُٺ حاضر ڪرڻ منهنجي ذميداري آهي، ٻنهي جهانن جي سلطان، سروَرِ ذيشان، محبوبِ رحمٰن صَلَّی اللهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم صحابہ ڪرام عَلَيهِمُ الرِّضوَان کي وري ترغيب ڏياري تہ حضرت سيّدنا عثمان غني رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ عرض ڪيو: يارسول الله صَلَّی اللهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم مان سموري سامان سميت ٽي سؤ اُٺ پنهنجي ذمي ڪيان ٿو.

راوي فرمائن ٿا: مون ڏٺو تہ حضورِ اَنور، مديني جا تاجوَر، شافِعِ مَحشر، بِاِذنِ ربِّ اڪبر، غيبن کان باخبر، محبوب

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: توهان جتي بہ هجو مون تي درود پاڪ پڙهو توهان جو درود مون تائين پهچندو آهي. (طبراني)

داوَر صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم هي بُڌي مِنبرِ مُنَوَّر کان هيٺ تشريف فرما ٿي بہ ٻيرا فرمايو: ”اڄ کان عثمان (رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ) جيڪو ڪجھ ڪري ان تي مُواخذو (يعني پڇا ڳاڇا) ناهي.“
(سنن ترمذي ج 5 ص 391 حديث 3720)

اِمـــامُ الْاَسْخِيـاء! کر دو عطا جذبہ سخاوت کا!
نکل جائے ہمارے دل سے حُبِّ دولتِ فانی

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

950 اُٺ ۽ 50 گھوڙا

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! اڄڪلھ ڏٺو ويو آهي ڪجھ ماڻهو هڪ ٻئي کي ڏسي جذبات ۾ اچي چندو لکرائيندا تہ آهن پر جڏهن ڏيڻ جي وارو ايندو آهي تہ انهن کي ڏيڻ ڏکيو لڳندو آهي، ۽ ايستائين جو ڪي تہ ڏيندا بہ ناهن! پر قربان وڃجي محبوبِ مصطفيٰ، سيّدُ الاَسخِياء، عثمان باحيا رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ جي جُود ۽ سَخا تان، جو پاڻ رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ پنهنجي اعلان کان وڌيڪ چندو پيش ڪيو. جيئن مُفسّر شهير، حڪيمُ الأُمت، حضرت مفتي احمد يار خان عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان هن حديث پاڪ تحت فرمائن ٿا: خيال رهي اهو تہ سندن جو اعلان هو پر حاضر ڪرڻ مهل پاڻ 950 اُٺ، 50 گھوڙا ۽ 1000 اشرفيون پيش ڪيون، ۽ بعد ۾ 10 هزار اشرفيون وڌيڪ پيش ڪيون (مفتي صاحب وڌيڪ فرمائن ٿا) خيال رهي تہ پاڻ رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ پهرين ڀيري هڪ سؤ جو اعلان ڪيائون، ٻئين ڀيري 100 اُٺن کان علاوه 200 جو، ٽئين ڀيري وڌيڪ 300 جو، ڪُل 600 اُٺَ (پيش ڪرڻ) جو اعلان ڪيائون.
(مِراة المناجيح ج 8 ص 395)

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: مون تي درودشريف جي ڪثرت ڪريو، بيشڪ هي توهان جي لاءِ طهارت آهي. (ابو يعليٰ)

مجھے گر مل گیا بحرِ سخا کا ایک بھی قطرہ
مِرے آگے زمانے بھر کی ہوگی ہیچ سلطانی

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

نيڪ ڪمن جي لاءِ چندو ڪرڻ سنّت آهي

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! ڪجھ نادان ديني ڪمن لاءِ چندي ڪرڻ کي بُرو سمجهندا آهن ۽ ان کان روڪيندا آهن، ياد رکو! بنا ڪنهن شرعي سبب جي هن نيڪ ڪم کان روڪڻ شرعاً منع آهي. منهنجا آقا اعليٰ حضرت، امام اهلسنّت مولانا شاهه امام احمد رضا خان عَلَیْہِ رَحمَۃُ الرَّحْمٰن فتاويٰ رضويہ جلد 23 صفحي 127 تي هڪ سوال جي جواب ۾ ارشاد فرمائن ٿا: نيڪ ڪمن جي لاءِ مسلمانن کان اهڙي طرح چندو ڪرڻ بِدعت ناهي بلڪ سنت مان ثابت آهي جيڪي ماڻهو ان کان روڪين ٿا (اهي) مَنَّاعٍ لِّلْخَيْرِ مُعْتَدٍ اَثِيْمٍ ﴿۱۲﴾ (ترجمو ڪنزالايمان: خير کان گهڻو روڪڻ وارو حد کان لنگهندڙ گنهگار) (پ 29 القلم 12) ۾ داخل آهن.

حضرت سيّدنا جَرير رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ کان روايت آهي: ڪي (ماڻهو) اگهاڙين پيرين، ننگي بدن صرف هڪ چادر ڪفن وانگر قاڙي ٻُڇي ۾ پائي، حُضُورِ پُرنور، سيّدِ عالم صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم جن جي خدمت اقدسِ ۾ حاضر ٿيا. حضور پُر نور، رحمتِ عالم صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم جن انهن جي محتاجي (يعني غُربت) ڏسي، چهري مبارڪ جو رنگ بدلجي ويو، بلال (رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ) کي اذان جو حڪم ڏنائون، نماز ڪانپوءِ خطبو ارشاد فرمايائون، مبارڪ آيتن

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم مون تي درود شريف پڙهو الله تعاليٰ توهان تي رحمت موڪليندو. (ابن عدي)

جي تلاوت ڪان پوءِ ارشاد فرمايائون: ڪو شخص پنهنجي اشرفي سان صدقو ڪري، ڪو رُوپئي سان، ڪو ڪپڙي سان، ڪو پنهنجي ٿوري اَناج سان، ڪو پنهنجي ٿورن ڇوهارن سان، ايستائين فرمايائون: ”ڀلي ڪٽي اڌ ڇوهارو هجي.“ ان ارشاد گرامي (يعني چندو ڏيڻ جي ترغيب) ڪي بُڌي هڪ انصاري رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ پيسن جو ٿيلهو کڻي آيو جنهن کي کڻڻ جي ڪري سندن هٿ ٿڪجي پيا، پوءِ ماڻهو لاڳيتو صدقا آڻڻ لڳا ايستائين جو ٻه اَنبار (ڍير) کاڌي ۽ ڪپڙي جا ٿي ويا، ايستائين جو مون ڏٺو ته رسول الله صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جو چهرو مبارڪ خوشي جي ڪري ڪُندن (يعني خالص سون) وانگر چمڪڻ لڳو ۽ ارشاد فرمايائون: ”جيڪو شخص اسلام ۾ ڪا سٺي راهه ڪڍي، ان لاءِ ان جو ثواب آهي ۽ ان ڪان پوءِ جيترا ماڻهو ان راهه تي عمل ڪندا سڀني جو ثواب ان (سٺي راهه ڪڍڻ واري) لاءِ آهي بغير ان جي جو ان (عمل ڪرڻ وارن) جي ثوابن ۾ ڪا گهٽتائي ٿئي.“ (صحيح مسلم ص 508 حديث 1017) (چندي جي باري ۾ وڌيڪ معلومات حاصل ڪرڻ لاءِ مڪتبة المدينه جو 107 صفحن تي مشتمل ڪتاب ”چندے کے بارے میں سوال جواب“ جو مطالعو ڪيو.)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

عثمانِ غني جو اتّباع رسول

اميرُ المؤمِنِين، حضرت سيِدُنا عُثمانِ غني رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ زبردست عاشق رسول بلڪ عشقِ مصطفيٰ جو عملي نمونو هئا. پنهنجي قول ۽ فعل ۾ محبوب ربِ ذُوالجلال صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن

جون تمام گهڻيون سنتون ۽ ادائون اپنائيندا هئا، جهڙي طرح هڪ ڏينهن حضرت سيدنا عُثمان غني رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ مسجد جي دروازي تي ويهي، ٻڪري جي ران وارو گوشت گهرائي کاڌو ۽ بغير تازي وضو جي نماز ادا ڪيائون پوءِ فرمايائون ته رسول الله صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم به انهيءَ جڳهه تي ويهي اهوئي کاڌو هو ۽ اهڙي طرح ڪيو هئائون. (مسند امام احمد بن حنبل ج 1 ص 137 حديث 441)

حضرت سيدنا عُثمان غني رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ هڪ ڀيري وُضو ڪندي مُسڪرائڻ لڳا! ماڻهن سبب پڇيو ته فرمايائون: مون هڪ ڀيري سرڪارِ نامدار صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن کي انهيءَ ئي جڳهه تي وُضو ڪرڻ کان پوءِ مُسڪرائيندي ڏٺو هو.
(ايضاً ص 130 حديث 415 ملخّصاً)

وُضو کرکے خَنداں ہوئے شاہِ عُثماں ۔۔۔ کہا: کیوں تبسّم بھلا کررہا ہوں؟
جوابِ سُوالِ مخاطب دیا پھر ۔۔۔ کسی کی ادا کو ادا کررہا ہوں

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

کاڌي ۾ مثالي سادگي

حضرت سيدنا شُرَحبِيل بن مسلم رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ کان روايت آهي امير المؤمنين، حضرت سيدنا عُثمان غني رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ ماڻهن کي اميرن وارو کاڌو کارائيندا هئا ۽ پاڻ گهر وڃي سُرڪي ۽ زيتونن تي گذارو ڪندا هئا. (الزُّهد للامام احمد ص 155 حديث 684)

ڪڏهن ساڄو هٿ شرمگاهه کي نه لڳايائون

امير المؤمنين، حضرت سيدنا عُثمان غني رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ فرمايو: جنهن هٿ سان مون رسول الله صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي هٿ

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جيڪو جمعي جي ڏينهن مون تي درود شريف پڙهندو آءٌ قيامت جي ڏينهن ان جي شفاعت ڪندس. (ڪنزالعمال)

مبارڪ تي بيعت ڪئي اهو (يعني ساڄو هٿ) پوءِ مون ڪڏهن به پنهنجي شرمگاهه کي ناهي لڳايو. (ابن ماجہ ج 1، ص 198، حديث 311)

حضرت سيدنا عُثمان غني رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ فرمايو: **الله** عَزَّوَجَلَّ جو قسم! مون نه ڪڏهن جاهليت جي زماني ۾ بدڪاري ڪئي ۽ نه ئي اسلام قبول ڪرڻ ڪان پوءِ. (حلية الاولياء ج 1، ص 99)

بند ڪمري ۾ به عجيب شرم ۽ حيا

حضرت سيدنا حسن بصري عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْقَوِی امير المؤمنين، حضرت سيدنا عُثمان غني رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ جي شرم ۽ حيا جي شدت بيان ڪندي فرمايو: ”جيڪڏهن پاڻ رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ ڪنهن ڪمري ۾ هجن ۽ ان جو دروازو به بند هجي تڏهن به غسل ڪرڻ لاءِ ڪپڙا نه لاهين ۽ حيا جي ڪري چيلهه سڌي به نه ڪن.“

(حلية الاولياء ج 1، ص 94 حديث 159)

هميشه روزا رکندا هئا

امير المؤمنين، حضرت سيدنا عُثمان غني رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ هميشه نفلي روزا رکندا هئا ۽ رات جي ابتدائي حصي ۾ آرام فرمائي رات جي باقي حصي ۾ عبادت ڪندا هئا.

(مصنف ابن ابي شيبہ ج 2، ص 173)

خادم کي تڪليف نه ڏيندا هئا

پاڻ رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ جي تواضُع (يعني عاجزي) جو هي حال هو جو رات جو تَهَجُّد جي لاءِ اٿندا هئا ڪو سجاڳ نه هوندو هو ته پاڻ ئي وضو جو بندوبست ڪندا هئا ۽ ڪنهن کي جاڳائي ان جي

فرمانِ مصطفي صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: جنهن جمعي جي ڏينهن مون تي ٻہ سؤ ڀيرا درودِ پاڪ پڙهيو ان جا ٻہ سؤ سالن جا گناهہ معاف ٿيندا. (کنزالعمال)

ننڊ ۾ رخنو نہ وجهندا هئا. جيئن تہ امير المؤمنين، حضرت سيدنا عُثمان غني رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ جڏهن رات جو تَهَجُّد لاءِ اٿندا هئا تہ وضو جو پاڻي پاڻ ئي ڪڍندا هئا. عرض ڪيو ويو: پاڻ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ڇو تڪليف ڪندا آهيو، خادم کي حڪم فرمائيندا ڪيو. فرمايائون: نہ رات انهن جي آهي ان ۾ آرام ڪندا آهن.

(ابن عساڪر ج 39 ص 236)

ڪانئين جي پري ڪٽي اچي رهيا هئا

امير المؤمنين، حضرت سيدنا عُثمان غني رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ هڪ ڀيري پنهنجي باغ مان ڪانئين جي پري ڪٽي اچي رهيا هئا حالانڪ ڪيترائي غلام بہ موجود هئا. ڪنهن عرض ڪيو: اوهان هي پري پنهنجي غلامن کان ڇو نہ ٿا ڪٽايو؟ فرمايائون: ڪٽائي تہ سگهان پيو پر مان پنهنجي نفس کي آزمائي رهيو هئس تہ ان کان عاجز تہ ناهي يا انهي کي ناپسند تہ نہ ٿو ڪري! (اللمع ص 177)

مون توهان جو ڪَن مَروڙيو هو

حضرت سيدنا عُثمان غني رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ پنهنجي هڪ غلام کي فرمايو: مون هڪ ڀيري توهان جو ڪن مروڙيو هو ان ڪري توهان مون کان ان جو بدلو وٺو. (الرياض النضرة ج 3، ص 45)

قبر ڏسي سيدنا عثمان غني رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ گريوءِ زاري ڪندا هئا

امير المؤمنين، جامع القرآن، حضرت سيدنا عُثمان بن عفان رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ قطعي جنتي هئڻ جي باوجود بہ قبر جي زيارت

فرمانِ مصطفي صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿئي ۽ اهو مون تي درود شريف نہ پڙهي تہ ماڻهن مان اهو ڪنجوس ترين شخص آهي. (ترغيب و ترهيب)

جي موقعي تي ڳوڙها نہ روڪي سگهندا هئا. جهڙي طرح دعوتِ اسلامي جي اشاعتي اداري مڪتبة المدينہ جو شايع ٿيل 695 صفحن تي مشتمل ڪتاب "اللّٰه والوں کی باتیں" (جلد اول) جي صفحي 139 تي آهي: امير المؤمنين، حضرت سيدنا عُثمان غني رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ جڏهن ڪنهن قبر وٽ بيهندا هئا تہ ايتري قدر روئندا هئا جو ڳوڙهن سان پاڻ رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ جي رِيش (يعني ڏاڙهي) مبارڪ پُسي ويندي هئي. (ترمذي ج 4 ص 138 حديث 2315)

...تہ مان هي پسند ڪندس تہ راک ٿي وڃان

حضرت سيدنا عُثمان غني رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ فرمايو: "جيڪڏهن مون کي جنت ۽ دوزخ جي وچ ۾ بيهاريو وڃي پر مون کي هي خبر نہ هجي تہ مون کي ڪهڙي طرف وڃڻ جو حڪم ٿيندو تہ مان هي پسند ڪندس تہ راک ٿي وڃان، ان کان پهريان جو مون کي ڪنهن طرف وڃڻ جو حڪم ڏنو وڃي."

(الزهد للامام احمد ص 155 حديث 686)

قطعي جنتي هجڻ جي باوجود پاڻ رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ خوفِ خدا کان عاجز ٿي هي فرمايو. ان ارشاد ۾ اللّٰه تعالیٰ جي خفيہ تدبير کان خوف جو اظهار آهي تہ ڪٿي ائين نہ ٿئي جو مون کي جنت بدران جهنم وڃڻ جو حڪم ڏنو وڃي، تنهن ڪري عذابِ دوزخ جي ڊپ کان راک ٿيڻ کي پسند ڪيائون.

کاش! ایسا ہوجاتا خاک بن کے طَیبہ کی
مصطَفٰے کے قدموں سے میں لپٹ گیا ہوتا (وسائلِ بخشش ص۲۵۷)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿيو ۽ ان مون تي درود شريف نہ پڙهيو تہ تحقيق اهو بدبخت ٿي ويو. (ابن سني)

آخرت جو فڪر دل ۾ نور پيدا ڪندو آهي

حضرت سيدنا عُثمان ابن عفان رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ فرمائيندا آهن: دنيا جو فڪر دل ۾ انڌيرو، جڏهن تہ آخرت جو فڪر نور پيدا ڪندو آهي. (المنبهات ص 4)

عثمان غني رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ تي ڪرم

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! مڪي مديني جي سلطان، رحمت عالميان، محبوب رحمٰن صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جامِعُ القران، حضرت سيدنا عثمان بن عفان رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ تي بيحد ۽ بي انتها مهربان هئا، انهي باري ۾ هڪ واقعو ملاحظہ فرمايو: جيئن حضرت سيدنا عبدالله بن سلام رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ فرمائن ٿا تہ جن ڏينهن، حضرت سيدنا عثمان رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ جي گهر مبارڪ جو باغين گهيرو ڪيو هو، سندن جي گهر ۾ پاڻي جو هڪ ڦڙو بہ نہ پئي وڃڻ ڏنو ويو، ۽ حضرت سيدنا عثمان غني رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ اُڃ جي سختي ڪان تڙپي رهيا هئا، مان ملاقات لاءِ حاضر ٿيس تہ پاڻ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ ان ڏينهن روزو رکيو هئا، مون کي ڏسي فرمائڻ لڳا: اي عبدالله بن سلام (رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ) مون اڄ رات ٻنهي جهانن جي سلطان، رحمتِ عالميان، مديني جي سلطان صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن کي انهي روشندان ۾ ڏٺو. سلطانِ زمانہ، رسولِ يگانہ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم وڏي شفقت ڀري لهجي ۾ ارشاد فرمايو: "اي عثمان (رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ)! انهن ماڻهن پاڻي بند ڪري اوهان کي اُڃ جي ڪري بيقرار ڪري ڇڏيو آهي؟" مون عرض ڪيو: جي ها، تہ پوءِ جلدي پاڻ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم هڪ ڏول

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿيو ۽ ان مون تي درود شريف نہ پڙهيو ان جفا ڪئي (عبدالرزاق)

مون ڏانهن لٽڪايو، جيڪو پاڻي سان ڀريل هو، مون ان مان ڍؤ ڪري پيتو، اجا تائين ان پاڻي جي ٿڌاڻ پنهنجي ٻنهي ڇاتين ۽ ٻنهي ڪلهن جي وچ ۾ محسوس ڪري رهيو آهيان، پوءِ حضورِ اڪرم، نورِ مُجَسّم، شاهِ بني آدم، شافعِ اُمَم، سراپا جُود و ڪرم صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم مون کي فرمايو: اِنْ شِئْتَ نُصِرْتَ عَلَيْهِمْ وَاِنْ شِئْتَ اَفْطَرْتَ عِنْدَنَا "يعني جيڪڏهن اوهان جي خواهش هجي تہ انهن ماڻهن جي مقابلي ۾ اسان توهان جي مدد ڪيون ۽ جيڪڏهن توهان چاهيو تہ اسان وٽ اچي روزو افطار ڪيو." مون عرض ڪيو: يارسول الله صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم! پاڻ ڪريمن صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن جي دربارِ پُر اَنوار ۾ حاضر ٿي روزو افطار ڪرڻ مون کي وڌيڪ پسند آهي. حضرت سيدنا عبدالله بن سلام رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ فرمائن ٿا: مان ان ڪان پوءِ اجازت وٺي موٽي آيس ۽ انهيءَ ڏينهن پاڻ رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ کي باغين شهيد ڪري ڇڏيو.

(ڪتاب المنامات مع موسوعة الامام ابن ابي الدنيا ج 3 ص 74 رقم 109)

حضرت علامہ جلال الدين سُيُوطي عَلَيْهِ رَحمةُ القَوِي نقل ڪن ٿا تہ حضرت علامہ ابن باطِيش رحمةالله تعاليٰ عليه (مُتَوَفّٰي 655 هـ) ان مان اهو سمجهندا آهن تہ (سرڪار مدينہ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن جي ديدار وارو) هي واقعو خواب ۾ نہ بلڪ بيداري جي حالت ۾ پيش آيو.

(الحاوي للفتاوي للسيوطي ج 2 ص 315)

کئی دن تک رہے محصُور ان پر بند تھا پانی
شہادت حضرتِ عُثمان کی بے شک ہے لاثانی

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: ان شخص جو نڪ مٽيءَ ۾ ملي، جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿئي ۽ اهو مون تي درودِ پاڪ نہ پڙهي. (حاڪم)

بے کسوں کا سهارا همارا نبی

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! انهيءَ حڪايت مان معلوم ٿيو تہ سرڪار نامدار صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم تي پروردگار عَزَّوَجَلَّ جي عطا سان سيدنا عثمان غني رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ جا سيئي حالات ظاهر ۽ واضح هئا، گڏوگڏ هي بہ معلوم ٿيو تہ اسان جا مڪي مدني سرڪار صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم بيڪسن جا مددگار بہ آهن تڏهن تہ فرمايائون: اِنْ شِئْتَ نُصِرْتَ عَلَيْهِمْ "يعني جيڪڏهن تنهنجي خواهش هجي تہ انهن ماڻهن جي مقابلي ۾ تنهنجي مدد ڪيان."

غمزدوں کو رضاؔ مژدہ دیجے کہ ہے
بیکسوں کا سہارا ہمارا نبی (حدائقِ بخشش شریف)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

رتو چاڻ نا منظور

حضرت سيدنا عثمان غني رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ جن جي بي مثال صبر ۽ تَحَمُّل تان قربان! جو شهادت جو جام تہ پيتائون پر مديني شريف زَادَهَا اللهُ شَرَفًا وَّتَعْظِيْمًا ۾ مسلمانن جو رت وهائڻ پسند نہ فرمايائون، پاڻ رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ جي گهر مبارڪ جو گهيراءُ ٿيو ۽ پاڻي بند ڪيو ويو، جان نثارن، گهر ۾ حاضر ٿي باغين سان مقابلي جي اجازت گهري پر پاڻ رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ اجازت ڏيڻ کان انڪار ڪري ڇڏيو ۽ جڏهن پاڻ رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ جا غلام هٿيار ڪٽي اجازت جي لاءِ حاضر ٿيا تہ فرمايائون: جيڪڏهن اوهان منهنجي خوشنودي چاهيو ٿا تہ هٿيار رکو ۽ ٻُڌو! توهان مان جيڪو غلام هٿيار

فرمانِ مصطفي صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جيڪو مون تي درود پاڪ پڙهڻ وساري ويٺو اهو جنّت جو رستو ڀُلجي ويو. (طبراني)

رکندو مون ان کي آزاد ڪيو، **الله** عَزَّوَجَلَّ جو قسم! رتوچاڻ کان پهرين منهنجو قتل ٿيڻ مون کي وڌيڪ پسند آهي، بمقابلي ان جي جو رتوچاڻ کان پوءِ قتل ڪيو وڃان. (نهاية الارب في فنون الادب للنويري ج 3 ص 7) يعني منهنجي شهادت لکجي چڪي آهي ۽ نبي غيب دان، رسولِ ذيشان صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم مون کي ان جي بشارت ڏني آهي. حضرت سيّدنا عثمان غني رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ پنهنجي غلامن کي فرمايو: ”جيڪڏهن اوهان جنگ ڪئي تڏهن بہ منهنجي شهادت ضرور ٿي ٿيندي.“ (تحفہ اثنا عشريہ ص 327)

جو دل کو ضِياء دے جو مقدّر کو جِلا دے
وہ جلوۂ دیدار ہے عُثمانِ غنی کا

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

حَسَنَين ڪرِيمَين پهرو ڏنو

مولاءِ ڪائنات، مولا مشڪل ڪشا، شيرِخدا، عليُّ المُرتضيٰ ڪَرَّمَ اللّٰهُ تَعَالٰى وَجْهَهُ الْكَرِيْم حضرت سيّدنا عثمان غني رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ سان بيحد محبت ڪندا هئا. نازڪ حالات ڏسي پاڻ پنهنجي ٻنهي شهزادن حَسَنَين ڪرِيمَين يعني امام حسن ۽ امام حسين رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُمَا کي فرمايائون: توهان ٻئي پنهنجون تلوارون کڻي حضرت سيدنا عثمان غني رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ جي دروازي تي وڃي پهرو ڏيو، قضاءِ الٰهي جڏهن غالب آئي ۽ حضرت سيدنا عثمان غني رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ جي شهادت ٿي تہ مولاءِ ڪائنات، مولا مشڪل ڪشا، شير خدا، عليُّ المُرتضيٰ ڪَرَّمَ اللّٰهُ تَعَالٰى وَجْهَهُ الْكَرِيْم کي سخت صدمو پهتو ۽ پاڻ رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن مون تي ڏهہ ڀيرا درود پاڪ پڙهيو الله تعاليٰ ان تي سؤ رحمتون موڪليندو آهي. (طبراني)

اِنَّا لِلّٰهِ وَ اِنَّاۤ اِلَيْهِ رٰجِعُوْنَ پڙهي.

خدا بھی اور نبی بھی خود علی بھی اُس سے ہیں ناراض
عَدُو اُن کا اُٹھائے گا قِیامت میں پریشانی (وسائلِ بخشش ص۴۹۷)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

گستاخ ڀولو بڻجي ويو

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! صحابہ ڪرام عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان سان بُغض ۽ عَداوت رکڻ دنيا ۽ آخرت ۾ نقصان ۽ تباهي جو سبب آهي. جهڙي طرح عارف بالله سيّدنا نورالدين عبدالرحمٰن جامي قُدِّسَ سِرُّهُ السَّامِي پنهنجي مشهور ڪتاب شَواهِدُالنُّبُوَّة ۾ نقل ڪن ٿا: 3 شخص يمن ڪان سفر تي نڪتا انهن مان هڪ ڪوفي (يعني ڪوفي جو رهاڪو) هو جيڪو شَيخَين ڪرِيمَين (حضرت ابوبڪر صديق ۽ حضرت عمر رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُمَا) جو گستاخ هو، ان کي سمجهايو ويو پر اهو نہ مُڙيو، جڏهن اهي ٽئي يمن جي ويجهو پهتا تہ هڪ جڳهہ تي ترسيا ۽ سُمهي پيا، جڏهن اٿان رواني ٿيڻ جو وقت آيو تہ انهن مان ٻن جڻن اُٿي وضو ڪيو ۽ پوءِ ان گستاخ ڪوفي کي جاڳايائون، اهو اٿي چوڻ لڳو: افسوس! مان توهان ڪان ان منزل ۾ پوئتي رهجي ويو آهيان توهان مون کي بالڪل انهي وقت سُجاڳ ڪيو جڏهن شهنشاهِ عَجم و عرب، محبوبِ ربّ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم منهنجي سيراندي تشريف فرما ٿي ارشاد فرمائي رهيا هئا: ”اي فاسِق! الله عَزَّوَجَلَّ فاسق کي ذليل ۽ خوار ڪندو آهي، انهيءَ سفر ۾ تنهنجي شڪل بدلجي ويندي.“ جڏهن اهو گستاخ

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن مون تي هڪ ڀيرو درود پاڪ پڙهيو الله تعاليٰ ان تي ڏهه رحمتون موڪليندو آهي. (مسلم)

اُتي وضو ڪرڻ لاءِ وينو ته ان جي پيرن جون آڱريون مَسخ ٿيڻ (يعني بِگڙڻ) شروع ٿي ويون، پوءِ ان جا ٻئي پير پولي جي پيرن جيان ٿي ويا، پوءِ گوڏن تائين پولي وانگر ٿي ويو، ايستائين جو ان جو سڄو بدن پولي وانگر ٿي ويو ان جي ساٿين ان پولي جيان گستاخ کي پڪڙي اُٺ جي پَلاڻ سان ٻَڌي چڙهيو ۽ پنهنجي منزل ڏانهن هلڻ لڳا، سج لهڻ مهل اهڙي جهنگل ۾ پهتا جتي ڪجهه پولا جمع هئا. جڏهن ان انهن کي ڏٺو ته مُضطرب (يعني بيتاب) ٿي رسي ڇڏائي انهن سان وڃي مليو، پوءِ سيئي پولا انهن جي ويجهو آيا ته اهي خوفزده ٿيا، پر انهن هنن کي ڪا تڪليف نه ڏني ۽ اهو پولي نُما گستاخ انهن ٻنهي وٽ ويهي رهيو ۽ انهن کي ڏسي لُڙڪ وهائيندو رهيو، هڪ ڪلاڪ کان پوءِ جڏهن پولا واپس ويا ته هو به انهن سان گڏ هليو ويو. (شواهد النبوة ص 203)

ہم اُن کی یاد میں دھومیں مچائیں گے قِیامت تک
پڑے ہوجائیں جل کر خاک سب اَعدائے عُثمانی (وسائلِ بخشش ص۴۹۸)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! اوهان ڏٺو! شيخَين ڪرِيمَين رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُمَا جو گستاخ پولو ٺڄي ويو. ڪنهن ڪنهن کي هن دنيا ۾ به سزا ڏئي ماڻهن جي لاءِ عبرت جو نمونو ٺاهيو ويندو آهي ته جيئن ماڻهو ڊڄن، گناهن ۽ گستاخين کان بچن، الله تعاليٰ اسان کي صحابه ڪرام ۽ اهلبيت عِظام عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان سان محبت ڪرڻ وارن ۾ رکي.

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: توهان جتي بہ هجو مون تي درود پاڪ پڙهو توهان جو درود مون تائين پهچندو آهي. (طبراني)

ہم کو اصحابِ نبی سے پیار ہے — اِنْ شَآءَاللّٰہ اپنا بیڑا پار ہے

ہم کو اہلبیت سے بھی پیار ہے — اِنْ شَآءَاللّٰہ اپنا بیڑا پار ہے

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! — صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ايمان تي خاتمو

حضرت سيّدنا عبدالله بن عمر رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُمَا کان روايت آهي: سرڪار والاتبار، اسان بيڪسن جا مددگار، شفيع روز شمار، بنهي جهانن جا مالڪ و مختار، حبيب پروردگار صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم هڪ فِتني جو ذڪر ڪيو ۽ حضرت سيدنا عثمان غني رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ جي لاءِ فرمايو هئائون تہ هي ان ۾ ظلماً شهيد ڪيا ويندا.

(ترمذي ج 5 ص 395 حديث 3728)

مُفسّر شهير، حڪيمُ الاُمّت، حضرت مفتي احمد يار خان عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان هن حديث شريف تحت فرمائن ٿا: هن ارشاد ۾ ڪجهہ غيبي خبرون آهن، حضرت سيدنا عثمان غني رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ جي وصال جي تاريخ، سندن جي وفات جي جڳهہ، سندن جي وفات جي نوعيت جو شهيد ٿي ڪري ٿيندي، سندن جو ايمان تي خاتمو چوتہ شهادت جي لاءِ اسلام تي موت ضروري آهي، هي آهي حضورِ انور صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جو علم غيب.

(ملخص از مراة ج 8 ص 403)

جس آئینے میں نُورِ الٰہی نظر آئے

وہ آئینہ رُخسار ہے عُثمانِ غنی کا (ذوقِ نعت)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! — صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: مون تي درودشريف جي ڪثرت ڪريو، بيشڪ هي توهان جي لاءِ طهارت آهي. (ابو يعليٰ)

بدنگاهي جي خبر پئجي وئي

حضرت علامہ تاج الدين سُبڪي عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ القوي پنهنجي ڪتاب ”طبقات“ ۾ لکن ٿا: هڪ شخص واٽ تان گذرندي ڪنهن عورت کي بُري نگاهہ سان ڏٺو پوءِ جڏهن اهو اميرُالمُؤمِنين حضرت سيدنا عثمان غني رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ جي خدمت باعظمت ۾ حاضر ٿيو تہ حضرت اميرُالمُؤمِنين رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ نهايت پُر جلال لهجي ۾ فرمايو: توهان اهڙي حالت ۾ منهنجي سامهون اچو ٿا جو توهان جي اکين ۾ زِنا جا اثر هوندا آهن! ان شخص چيو: ڇا رسول الله صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم کان پوءِ هاڻي اوهان تي بہ وحي نازل ٿيڻ لڳي آهي؟ پاڻ رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ کي هي ڪيئن خبر پئي جو منهنجي اکين ۾ زنا جا اثرات آهن؟ ارشاد فرمايائون: مون تي وحي تہ نازل ناهي ٿيندي پر مون جيڪو ڪجھ چيو اها بلڪل سچي ڳالهہ آهي. اَلحَمدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ الله ربُ العزّتمون کي اهڙي فِراست (نوراني بصيرت) عطا فرمائي آهي جنهن سان مان ماڻهن جي دلين جا حالات ۽ خيالات ڄاڻي وٺندو آهيان.

(طبقات الشافعية الکبریٰ للسبڪي ج 2 ص 327 وغيره)

اکين ۾ پگهريل شيهو

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! حضرت سيدنا عثمان غني رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ اهلِ بصيرت ۽ صاحبِ باطن هئا تنهنڪري پاڻ پنهنجي ڪرامت ڀري نگاهہ سان ان شخص جي اکين ذريعي ڪيل گناهہ ملاحظہ فرمائي ان کي اکين جو زناڪار قرار ڏنو، بيشڪ اَجْنَبِيہ

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم مون تي درود شريف پڙهو الله تعاليٰ توهان تي رحمت موڪليندو. (ابن عدي)

يعني نامَحۡرَمَ جو جنهن سان شادي هميشہ جي لاءِ حرام نہ هجي ان ڏانهن بلا اجازت شرعي نظر ڪرڻ وڏي جُرئت آهي. منقول آهي: جيڪو شخص شهوت سان ڪنهن غير عورت جي حُسن ۽ جَمال کي ڏسندو قيامت جي ڏينهن ان جي اکين ۾ شيهو پگهاري ڪري وڌو ويندو. (هِدايه ج 4 ص 368)

مختلف عُضون جو زنا

مڪي مديني جي تاجدار، محبوب ربّ غفار صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم جن جو فرمان عبرت نشان آهي: ”اکين جو زنا ڏسڻ، ڪنن جو زنا ٻُڌڻ، زبان جو زنا ڳالهائڻ، هٿن جو زنا پڪڙڻ ۽ پيرن جو زنا وجڻ آهي.“ (صحيح مسلم ص 1428 حديث 21-(2657)) مُحَقِّق عَلَي الاِطلاق، خاتِمُ المُحَدِّثِين، حضرت علامہ شيخ عبدالحق مُحَدِّثِ دهلوي عَلَیہ رحمۃُ اللہِ القوِی هن حديث پاڪ تحت فرمائن ٿا: اکين جو زنا بدنگاهي، ڪنن جو زنا حرام ۽ فحش ڳالهين جو ٻُڌڻ، زبان جو زنا حرام ۽ بي حيائي جي گفتگو ۽ پيرن جو زنا بُرن ڪمن ڏانهن وجڻ آهي. (اشعة اللمعات ج 1 ص 100)

اکين ۾ باهہ وڌي ويندي

بدنگاهي کان بچڻ بيحد ضروري آهي نہ تہ خدا جو قسم! عذاب برداشت نہ ٿي سگهندو. منقول آهي: جيڪو پنهنجن اکين کي حرام نظر سان پريندو قيامت جي ڏينهن ان جي اکين ۾ باهہ وڌي ويندي. (مُڪاشفة القلوب ص 10)

فرمانِ مصطفٰے صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن مون تي ڏهه ڀيرا صبح ۽ ڏهه ڀيرا شام درودِ پاڪ پڙهيو قيامت جي ڏينهن ان کي منهنجي شفاعت ملندي. (مجمع الزوائد)

باهه جي سَرائي

فلمون ڊراما ڏسڻ وارن، غير مَحْرَمن ۽ اَمْرَدن (خوبصورت ڇوڪرن) کي بدنگاهي سان ڏسڻ وارن لاءِ ڳڻتي جو مقام آهي ٻُڌو! حضرت سيّدنا علامه اِبن جَوزي عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ القوي نقل ڪن ٿا: عورت جي مُحاسِن (يعني حُسن ۽ جمال) کي ڏسڻ ابليس جي زهر سان ڀريل تيرن مان هڪ تير آهي. جنهن غيرمَحْرَم کان اک جي حفاظت نه ڪئي ان جي اکين ۾ قِيامت جي ڏينهن باهه جي سَرائي ڦيري ويندي. (بَحر الدموع ص 171)

نظر دل ۾ شهوَت جو ٻِج پوکيندي آهي

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! هر وقت اکين جي حفاظت جي ڪوشش ڪندا رهو، ان کي آزاد نه ڇڏيو نه ته هي هلاڪت جي اونهيءَ کڏ ۾ اڇلائي سگهي ٿي جيئن حضرت سيّدنا عيسيٰ روح الله عَلٰى نَبِيِّنَا وَ عَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام ارشاد فرمايو: "پنهنجي نظر جي حفاظت ڪيو ڇوته هي دل ۾ شهوت جو ٻج پوکيندي آهي ۽ فتني جي لاءِ اهوئي ڪافي آهي." (احياءُ العلوم ج 3 ص 126) نبي ابن نبي حضرت سيّدنا يحيٰ بن زڪريا عَلَيْهِمَا الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام کان پڇيو ويو: زنا جي ابتدا ڪهڙي آهي؟ فرمايائون: "ڏسڻ ۽ خواهش ڪرڻ" (ايضاً)

18 سيپاري سورةُ النّور آيت نمبر 30 ۾ الله ربُّ العبّاد عَزَّوَجَلَّ جو ارشاد عافيت بنياد آهي:

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن ڪتاب ۾ مون تي درودِ پاڪ لکيو تہ جيستائين منهنجو نالو ان ڪتاب ۾ لکيل رهندو ملائڪ ان جي لاءِ استغفار ڪندا رهندا. (طبراني)

قُلْ لِّلْمُؤْمِنِيْنَ يَغُضُّوْا مِنْ اَبْصَارِهِمْ وَ يَحْفَظُوْا فُرُوْجَهُمْ ؕ ذٰلِكَ اَزْكٰى لَهُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ خَبِيْرٌۢ بِمَا يَصْنَعُوْنَ ﴿۳۰﴾

ترجمو ڪنزالايمان: مسلمان مردن کي حڪم ڏي تہ پنهنجي نظر جهڪي رکن ۽ پنهنجي شرمگاهن جي حفاظت ڪن اهو انهن جي واسطي گهڻو پاڪيزه آهي بيشڪ **الله** کي انهن جي ڪمن جي خبر آهي.

ڪرامت ڇا کي چئبو آهي

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! معلوم ٿيو تہ حضرت سيِّدنا عثمان غني رَضِيَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ صاحبِ ڪرامت صحابي هئا، تڏهن تہ پاڻ رَضِيَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ ان شخص کي بدنگاهي تي تَنبِيهہ فرمايائون. ڪرامت ڇا آهي؟ ان جي باري ۾ بلڪ اِرهاص، مَعُونَت، اِسۡتِدراج ۽ اِهانت جي جدا جدا تعريف بہ سمجهي ونو. جهڙي طرح **مڪتبة المدينہ** جو شايع ٿيل ڪتاب "**بهار شريعت**" جلد اول صفحي 58 تي لکيل آهي: "نبي کان جيڪا خلافِ عادت ڳالهہ، نُبُوَّت کان پهرين ظاهر ٿئي ان کي اِرهاص چوندا آهن ۽ ولي کان ڪا اهڙي ڳالهہ ظاهر ٿئي ان کي ڪرامت چون ٿا. عام مُومِنن کان جيڪا ظاهر ٿئي تہ ان کي مَعُونَت چوندا آهن ۽ بيباڪ فاجِر ۽ ڪافرن کان جيڪا انهن جي موافق ظاهر ٿئي ان کي اِسۡتِدراج چئبو آهي ۽ ان جي خلاف ظاهر ٿئي تہ اِهانت آهي."

عُلوئے شان کا کیوں کر بیاں ہوائے مرے پیارے
حَیا کرتی ہے تیری تو شہا مخلوقِ نورانی

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

فرمانِ مصطفي صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جيڪو جمعي جي ڏينهن مون تي درود شريف پڙهندو آءُ قيامت جي ڏينهن ان جي شفاعت ڪندس. (ڪنزالعمال)

پنهنجي مَدفن جي خبر ڏنائون!

حضرت سيّدنا امام مالڪ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ المَلِک فرمائن ٿا ته امير المُؤمِنين حضرت سيّدنا عثمان غني رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ هڪ ڀيري مديني منور زَادَهَا اللهُ شَرَفًا وَّ تَعْظِيْمًا جي قبرستان ”جنّتُ البَقيع“ جي ان حصي ۾ تشريف وٺي ويا جنهن کي ”حَشِّ ڪَوڪَب“ چيو ويندو هو، پاڻ اتي بيهي هڪ جڳهه تي هي فرمايائون: ”عنقريب هتي هڪ شخص دفن ڪيو ويندو.“ اهڙي طرح ٿوري عرصي بعد سندن جي شهادت ٿي ۽ باغين سندن جي جنازي مبارڪ تي ايتري قدر شور ڪيو جو پاڻ رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ کي روضي پاڪ جي ويجهو دفن نه ڪيو ويو، نه جنّتُ البَقيع جي ان حصي ۾ دفن ڪيو ويو جيڪو اَڪابِر صحابه (يعني وڏن صحابه ڪرام عَلَيهِمُ الرِّضوَان) جو قبرستان هو، بلڪ سڀ کان الڳ ”حَشِّ ڪَوڪب“ ۾ پاڻ رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ کي مٽي ماءُ حوالي ڪيو ويو جتي ڪو سوچي به نه سگهندو هو، ڇو ته ان وقت اتي ڪا قبر ئي نه هئي.

(ڪرامات صحابه ص 96، الرياض النضرة ج 3 ص 41)

اللہ سے کیا پیار ہے عثمانِ غنی کا
محبوبِ خدا یار ہے عُثمانِ غنی کا (ذوقِ نعت)

شهادت کان پوءِ غيبي آواز

حضرت سيدنا عَدي بن حاتم رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ جو بيان آهي: حضرت سيدنا امير المؤمنين عثمان غني رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ جي شهادت جي ڏينهن مون پنهنجي ڪنن سان ٻڌو ته ڪو وڏي آواز سان چئي رهيو آهي: اَبْشِرِ ابْنَ عَفَّانَ بِرَوْحٍ وَّرَيْحَانٍ وَّبِرَبٍّ غَيْرِ غَضْبَانَ ط اَبْشِرِ

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن جمعي جي ڏينهن مون تي ٻه سؤ ڀيرا درودِ پاڪ پڙهيو ان جا ٻه سؤ سالن جا گناهه معاف ٿيندا. (كنزالعمال)

ابْنَ عَفَّانَ بِغُفْرَانَ وَرِضْوَان (يعني حضرت عثمان بن عفان رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ کي راحت ۽ خوشبو جي خوشخبري ڏيو ۽ ناراض نہ ٿيڻ واري رب عَزَّوَجَلَّ جي ملاقات جي خوشخبري ڏيو ۽ خدا عَزَّوَجَلَّ جي غفران ۽ رضوان (يعني بخشش ۽ رضا) جي بہ بشارت ڏيو) حضرت سيّدنا عَدي بن حاتم رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ فرمائن ٿا تہ مان ان آواز کي ٻڌي هيڏانهن هوڏانهن نهارڻ لڳس ۽ پوئتي ڪنڌ ورائي بہ ڏٺم تڏهن بہ مون کي ڪو شخص ڏسڻ نہ آيو. (ابن عساکر ج 37 ص 355، شواهد النبوة ص 209)

الله غنی حد نہیں انعام و عطا کی
وہ فیض پہ دربار ہے عُثمانِ غنی کا (ذوقِ نعت)

تدفِين وقت فِرشتن جو هجوم

روايت آهي تہ پاڻ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ جو جنازو مبارڪ ڪجھ جان نثار رات جي اونداهي ۾ کڻي جنّتُ البَقيع پهتا، اجا قبر کوٽي رهيا هئا تہ اوچتو سُوارن جو تمام وڏو تعداد جنّتُ البَقيع ۾ داخل ٿيو ان کي ڏسي اهي شخص خوفزده ٿي ويا، سوارن وڏي آواز سان چيو: اوهان نہ ڊڄو، اسان بہ سندن تدفين ۾ شرڪت جي لاءِ حاضر ٿيا آهيون. اهو آواز ٻڌي ماڻهن جو خوف ختم ٿيو ۽ اِطمِينان سان حضرت سيدنا عثمان بن عفان رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ کي دفن ڪيو ويو. قبرستان مان واپس ٿي انهن صحابن (رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُم) قسم کڻي ماڻهن کي ٻڌايو تہ حقيقت ۾ اها فرشتن جي جماعت هئي. (ڪرامات صحابہ ص 99، شواهد النبوة ص 209 ملخصا)

رُک جائیں مِرے کام حسنؔ ہو نہیں سکتا
فیضان مدد گار ہے عُثمانِ غنی کا (ذوقِ نعت)

فرمانِ مصطفي صَلَّى اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿئي ۽ اهو مون تي درود شريف نہ پڙهي تہ ماڻهن مان اهو ڪنجوس ترين شخص آهي. (ترغيب و ترهيب)

گستاخ کي درندي ماري وڌو

منقول آهي تہ حاجين جو هڪ قافلو مديني منور زَادَهَا اللّٰهُ شَرَفاً وَّتَعظِيماً پهتو. سيئي قافلي وارا اميرُالمُؤمِنين حضرت سيدنا عثمان غني رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ جي مَزارِ پُر انوار جي زيارت لاءِ ويا پر هڪ گستاخ توهِين ۽ اِهانت جي ڪري زيارت لاءِ نہ ويو ۽ هن طرح بهانو بڻايائين تہ مزار گهڻو پري آهي. جڏهن قافلو پنهنجي وطن واپس آيو پئي تہ رستي تي هڪ خوفناڪ درندي ان گستاخ تي حملو ڪيو ۽ ان کي چيري ڦاڙي ٽڪرا ٽڪرا ڪري وڌو! هي ڀيانڪ منظر ڏسي سڀني قافلي وارن چيو تہ هي حضرت سيدنا عثمان غني رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ جي گستاخي جو انجام آهي.

(شواهد النبوة ص 210)

بیمار ہے جس کو نہیں آزارِ محبّت
اچّھا ہے جو بیمار ہے عُثمانِ غنی کا (ذوقِ نعت)

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! ڏٺو توهان! حضرت سيدنا عثمان غني رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ ڪيڏا نہ عظيم رتبي وارا صحابي آهن. هتي ڪو هي نہ سمجهي جو صرف مزار پُر انوار جي ديدار جي لاءِ نہ وڃڻ جي ڪري اهو شخص هلاڪ ٿيو، بلڪ ڳالهہ هي هئي جو اهو حضرت سيدنا عثمان غني رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ جو گستاخ هو ۽ پنهنجي دل ۾ دشمني رکڻ جي ڪري حاضر نہ ٿيو.

صديق اڪبر رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ مدني آپريشن فرمايو

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! اللّٰه ۽ رسول عَزَّوَجَلَّ و صَلَّى اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿيو ۽ ان مون تي درود شريف نہ پڙهيو تہ تحقيق اهو بدبخت ٿي ويو. (ابن سني)

صحابہ ڪرام ۽ اهل بيت عظام عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان جي اُلفت، محبت ۽ پيار حاصل ڪرڻ جي لاءِ تبليغِ قرآن ۽ سنّت جي عالمگير غير سياسي تحريڪ دعوت اسلامي جي مهڪندڙ مدني ماحول سان هر دم وابستہ رهو، هفتيوار سنتن ڀريي اجتماع ۾ پابندي سان شرڪت ڪريو، روزانو فڪر مدينہ ڪندي مدني انعامات جو رسالو ڀري، پنهنجي ذميدار کي جمع ڪرايو ۽ دعائن جي قبوليت ۽ سُنّتن جي تربيت لاءِ دعوت اسلامي جي مدني قافلن ۾ عاشقان رسول سان گڏ هر مهيني گهٽ ۾ گهٽ ٽن ڏينهن جي لاءِ سنتن ڀريي سفر جي سعادت حاصل ڪريو ۽ نہ رڳو اڪيلا بلڪ ٻين اسلامي ڀائرن تي بہ انفرادي ڪوشش ڪري انهن کي مدني قافلي جي لاءِ تيار ڪيو. اچو! مدني قافلي جي هڪ مهڪندڙ مدني بهار ملاحظہ فرمايو: جيئن تہ هڪ عاشق رسول جو بيان پنهنجي انداز ۽ الفاظ ۾ پيش ڪرڻ جي ڪوشش ڪيان ٿو: اسان جو مدني قافلو "ناڪوکهاڙي" (بلوچستان، پاڪستان) ۾ سنتن جي تربيت جي لاءِ ويو. مدني قافلي جي هڪ مسافر جي مٿي ۾ چار ننڍيون ننڍيون ڳوڙهيون ٿي پيون هيون، جنهن جي ڪري هن کي اڌ مٿي جو سور رهندو هو، جڏهن سور ٿيندو هو تہ سور واري پاسي چهرو ڪارو ٿي ويندو هو ۽ تڪليف سبب ايتري قدر تڙپندو هو جو ڏسي نہ سگهبو هو. هڪ رات اهڙي طرح اهو سور سبب تڙپڻ لڳو اسان گوريون کارائي ان کي سمهاري ڇڏيو، صبح جو اُٿيو تہ بلڪل تندرست هيو. ان ٻڌايو تہ اَلْحَمْدُلِلّٰہِ عَزَّوَجَلَّ مون تي ڪرم ٿي ويو، منهنجي خواب ۾ سرڪار رسالت مآب صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم چار يارن عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان

سان گڏ ڪرم فرمايو. سرڪار مدينہ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم مون ڏانهن اشارو ڪندي حضرت صديق اڪبر رَضِیَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ کي فرمايو: ”هن جو سور ختم ڪري ڇڏيو“ پوءِ يار غار ۽ يار مزار سيدنا صديق اڪبر رَضِیَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ منهنجو اهڙي طرح مدني آپريشن فرمايو جو منهنجو مٿو کولي منهنجي دماغ مان چار ڪارا داڻا ڪڍيا ۽ فرمايو: ”پٽ! هاڻ توهان کي ڪجھ بہ نہ ٿيندو.“ مدني بهار بيان ڪرڻ واري اسلامي ڀاءُ جو چوڻ آهي: واقعي اهو اسلامي ڀاءُ تندرست ٿي چڪو هو. سفر کان واپس موٽي جڏهن ان ٻيهر ”چيڪ اپ“ ڪرايو تہ ڊاڪٽر حيران ٿي چوڻ لڳو: ادا ڪمال آهي، توهان جي دماغ جا چار ئي داڻا غائب ٿي چڪا آهن، پوءِ هن مدني قافلي ۾ سفر جي برڪت ۽ خواب جو روئي تذڪرو ڪيو، ڊاڪٽر تمام گهڻو متاثر ٿيو انهي اسپتال جي ڊاڪٽرن سميت 12 ماڻهن 12 ڏينهن جي مدني قافلي ۾ سفر جون نيتون لکرائيون ۽ ڪجھ ڊاڪٽرن هٿو هٿ پنهنجي چهري تي سروَرِ ڪائنات صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي محبت جي نشاني يعني ڏاڙهي شريف سجائڻ جي نيّت ڪئي.

آؤ سارے چلیں، قافِلے والوں پر ہے نبی کی نظر، قافِلے میں چلو
لُوٹنے رَحمتیں، قافِلے میں چلو سیکھنے سنّتیں، قافِلے میں چلو

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

(فيضان سنت جلد اول ص 45)

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! بيان کي ختم ڪندي سنّت جي فضيلت ۽ ڪجھ سنّتون ۽ آداب بيان ڪرڻ جي سعادت حاصل

ڪريان ٿو، تاجدارِ رسالت، شهنشاهِ نُبُوَّت، مصطفيٰ جانِ رحمت، شمع بزمِ هدايت، محبوب ربُّ العِزّت صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جو فرمان جنّت نشان آهي: جنهن منهنجي سنّت سان محبت ڪئي ان مون سان محبت ڪئي ۽ جنهن مون سان محبت ڪئي اهو جنّت ۾ مون سان گڏ هوندو. (تاريخ دمشق لابن عساڪر ج 9 ص 343)

سينہ تري سنّت کا مدينہ بنے آقا
جنّت ميں پڑوسی مجھے تم اپنا بنانا

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

”هٿ ملائڻ سنت آهي“ جي چوڏهن اکرن جي نسبت سان هٿ ملائڻ جا 14 مدني گل

﴿1﴾ ٻن مسلمانن جو ملاقات وقت ٻنهي هٿن سان مصافحو ڪرڻ يعني ٻئي هٿ ملائڻ سنت آهي ﴿2﴾ هٿ ملائڻ کان پهريان سلام ڪجي ﴿3﴾ موڪلائڻ وقت بہ سلام ڪيو ۽ (گڏوگڏ) هٿ بہ ملائي سگهو ٿا ﴿4﴾ نبي مڪرم صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جو ارشاد آهي: ”جڏهن بہ مسلمان ڀائر ملاقات ڪرڻ وقت مصافحو ڪندا آهن ۽ هڪ ٻئي جي خيريت معلوم ڪندا آهن تہ الله عَزَّوَجَلَّ انهن جي وچ ۾ سؤ رحمتون نازل فرمائيندو آهي جن ۾ نوانوي رحمتون زياده گرم جوش واري طريقي سان ملڻ وارن ۽ سٺي طريقي سان پنهنجي ڀاءُ جي خيريت معلوم ڪرڻ واري جي لاءِ هونديون آهن.“ (المعجم الاوسط ج 5 ص 380 حديث 7672) ﴿5﴾ هٿ ملائڻ وقت درود شريف پڙهو، اِنْ شَآءَاللهعَزَّوَجَلَّ هٿ جدا ٿيڻ کان پهريان، اڳيان پويان گناهہ بخشيا ويندا ﴿6﴾ هٿ ملائڻ وقت درود شريف پڙهو، ٿي

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّی اللهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: ان شخص جو نڪ مٽيءَ ۾ ملي، جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿئي ۽ اهو مون تي درودِ پاڪ نہ پڙهي. (حاڪم)

سگهي تہ هي دعا بہ پڙهجي "يَغْفِرُ اللّٰهُ لَنَا وَلَكُمْ" (يعني الله تعاليٰ اسان جي ۽ اوهان جي مغفرت فرمائي) ﴿7﴾ بہ مسلمان هٿ ملائڻ وقت جيڪا دعا گهرندا اِنْ شَآءَ اللّٰه عَزَّوَجَلَّ قبول ٿيندي ۽ هٿ جدا ٿيڻ کان پهريان پهريان ٻنهي جي مغفرت ٿي ويندي اِنْ شَآءَ اللّٰه عَزَّوَجَلَّ ﴿8﴾ پاڻ ۾ هٿ ملائڻ سان دشمني ختم ٿيندي آهي ﴿9﴾ مسلمان کي سلام ڪرڻ، هٿ ملائڻ بلڪ محبت سان ان جو ديدار ڪرڻ سان بہ ثواب ملندو آهي. حديث پاڪ ۾ آهي: جيڪو ڪنهن پنهنجي مسلمان ڀاءُ ڏانهن محبت ڀري نظر سان ڏسندو ۽ ان جي دل ۾ دشمني نہ هجي تہ نگاهہ واپس ٿيڻ کان پهريان ٻنهي جا پويان گناهہ بخشيا ويندا. (بهار شريعت ج 6 ص 131 حديث 8251) ﴿10﴾ جيترا ڀيرا ملاقات هجي هر ڀيري هٿ ملائي سگهجن ٿا ﴿11﴾ اڄڪلهہ ڪي ماڻهو ٻنهي طرفن کان هڪ هٿ ملائي بلڪ رڳو آڱريون ئي ملائيندا آهن اهي سڀ سنت جي خلاف آهن ﴿12﴾ هٿ ملائڻ کان پوءِ پنهنجو هٿ چُمڻ مڪروهہ آهي. (ايضاً ج 3 ص 472) (هٿ ملائڻ کان بعد پنهنجو ئي هٿ چمڻ وارا اسلامي ڀائر پنهنجي عادت ڪڍي ڇڏين) باقي جيڪڏهن ڪنهن بزرگ سان هٿ ملائڻ کان پوءِ برڪت جي حاصل ڪرڻ لاءِ پنهنجو هٿ چميائين تہ ڪراهت ناهي، جيئن اعليٰ حضرت رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰی عَلَيْه فرمائن ٿا: جيڪڏهن ڪنهن سان مصافحو ڪيائين پوءِ برڪت جي لاءِ پنهنجو هٿ چميائين تہ ممانعت جو ڪو سبب ناهي. جڏهن تہ جنهن سان هٿ ملائي اهو انهن هستين مان هجي جن کان برڪت حاصل ڪئي ويندي هجي. (جدالممتار، ڪتاب الحظروالاباحة مقولہ 4551 غير مطبوعہ) ﴿13﴾ جيڪڏهن اَمرد (يعني خوبصورت ڇوڪري) سان (يا ڪنهن بہ مرد سان) هٿ ملائڻ سان شهوت ٿيندي هجي تہ ان سان هٿ ملائڻ جائز نہ آهي بلڪ

جيڪڏهن ڏسڻ سان شهوت ٿيندي هجي تہ هاٿي ڏسڻ بہ گناهہ آهي (در مختار ج 2 ص 98) ﴿14﴾ مصافحو ڪرڻ (يعني هٿ ملائڻ) وقت سنت هي آهي تہ هٿ ۾ رومال وغيره حائل نہ هجي، بئي هٿ خالي هجن ۽ تري سان تري ملڻ گهرجي. (بهار شريعت ج 3 ص 471)

هزارين سنتون سکڻ جي لاءِ **مكتبة المدينہ** جا شايع ٿيل بہ ڪتاب (1) 312 صفحن تي مشتمل ڪتاب ”بهارشريعت“ حصو 16 ۽ (2) 120 صفحن جو ڪتاب ”سنتیں اور آداب“ هديو ڏئي حاصل ڪيو ۽ پڙهو. سنتن جي تربيت جو هڪ بهترين ذريعو **دعوت اسلامي** جي مدني قافلن ۾ عاشقان رسول سان گڏ سنتن ڀريو سفر بہ آهي.

لوٹنے رحمتیں قافلے میں چلو　　سیکھنے سنّتیں قافلے میں چلو
ہوں گی حل مشکلیں قافلے میں چلو　　ختم ہوں شامتیں قافلے میں چلو

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيْب!　　صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

هي رسالو پڙهي ڪري بئي کي ڏئي ڇڏيو

شادي غمي جي تقريبن، اجتماعن، عرسن ۽ ميلاد جي محفلن وغيره ۾ مكتبة المدينہ جي شايع ڪيل رسالن ۽ مدني گلن تي مشتمل پمفلٽ تقسيم ڪري ثواب ڪمايو، گراهڪن کي بہ ثواب جي نيت سان تحفي طور ڏيڻ جي لاءِ پنهنجي دڪانن تي بہ رسالا رکڻ جو معمول بڻايو، اخبار فروشن يا ٻارن جي ذريعي پنهنجي پاڙي جي گهر گهر ۾ هر مهيني گهٽ ۾ گهٽ هڪ عدد سنتن ڀريو رسالو يا مدني گلن جو پمفلٽ پهچائي نيڪيءَ جي دعوت جون ڌومون مچايو.

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم **مون تي درود شريف پڙهو الله تعاليٰ توهان تي رحمت موڪليندو.** (ابن عدي)

فهرست

عنوان	صفحو	عنوان	صفحو
درود شريف جي فضيلت	1	فڪرِ آخرت دل ۾ نور پيدا ڪندو آهي	12
پُراَسرار مَعذور	1	عثمان غني تي ڪرم	12
ڪُنيَت ۽ لقب	3	بے کسوں کا سہارا ہمارا نبی	14
ٻہ ڀيرا جنَّت خريد ڪيائون	3	رتو چاڙڻ نامنظور	14
950 اُٺ ۽ 50 گهوڙا	5	حَسنَين ڪرِيمَين ڀِرو ڏنو	15
نيڪ ڪمن جي لاءِ چندو ڪرڻ سنّت آهي	6	گستاخ ڀولو ٻڏجي ويو	16
		ايمان تي خاتمو	18
عثمانِ غني جو اتّباع رسول	7	بدنگاهي جي خبر پئجي وئي	19
ڪاڏي ۾ مثالي سادگي	8	مختلف عُضون جو زنا	20
ڪڏهن ساڄو هٿ شرمگاهہ کي نہ لڳايائون	8	اکين ۾ باهہ وڌي ويندي	20
		باهہ جي سَرائي	21
بند ڪمري ۾ بہ عجيب شرم ۽ حيا	9	نظر دل ۾ شهوَت جو ٻج پوکيندي آهي	21
هميشہ روزا رکندا هئا		ڪرامت ڇا کي چئبو آهي	22
خادم کي تڪليف نہ ڏيندا هئا	9	پنهنجي مَدفن جي خبر ڏنائون!	23
ڪاٺين جي ڀري کڻي اچي رهيا هئا	10	شهادت کان پوءِ غيبي آواز	23
مون توهان جو ڪَن مَروڙيو هو	10	تدفِين وقت فِرشتن جو هجوم	24
قبر ڏسي سيدنا عثمان غني گريو ۽ زاري ڪندا هئا	10	گستاخ کي درندي ماري وڌو	25
		صديق اڪبر مدني آپريشن فرمايو	25
... تہ مان هي پسند ڪندس تہ راک ٿي وڃان	11	هٿ ملائڻ جا 14 مدني گل	28

ماخذ و مراجع

ڪتاب	مطبوعہ	ڪتاب	مطبوعہ
قران شريف	مكتبۃالمدينہ كراچی	بحرالدموع	دار الفجر دمشق
صحيح مسلم	دار ابن حزم بيروت	المنبهات	پشاور
سنن ترمذی	دارالفكر بيروت	شواهد النبوة	استنبول
مسند امام احمد	دارالفكر بيروت	جامع كراماتِ اولياء	مركز اہلسنّت بركات رضا، الهند
مصنف ابن ابي شيبه	دارالفكر بيروت	حجةالله علي العٰلمين	مركز اہلسنّت بركات رضا، الهند
معجم اوسط	دار الكتب العلمية بيروت	نهاية الارب	دار الكتب العلمية بيروت
حلية الاولياء	دار الكتب العلمية بيروت	الهداية	دار احياء التراث العربي بيروت
الفردو بماثور الخطاب	دار الكتب العلمية بيروت	درمختار	دار المعرفة بيروت
الرياض النضرة	دار الكتب العلمية بيروت	فتاوٰی رضويہ	رضا فاؤنڈيشن مركزالاولياء
ابن عساكر	دارالفكر بيروت	جدالممتار	مكتبۃ المدينہ كراچی
كتاب المنامات	المكتبة العصرية بيروت	اشعة اللمعات	كوئٹه
الزهد	دار الغد الجديد بيروت	مرأة المناجيح	ضياءالقرآن پبليكيشنز لاهور
اللمع	دارالكتب العلمية بيروت	تحفه اثناء عشريه	دهلي
احياءُالعلوم	دار صادر بيروت	بہارِ شريعت	مكتبۃ المدينہ كراچی
مكاشفة القلوب	دارالكتب العلمية بيروت	كرامات صحابه	مكتبۃ المدينہ كراچی

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

بے روزگاری دُور کرنے کا عمل

”یَامُسَبِّبَ الْاَسْبَابِ“ 500 بار، اوّل وآخر دُرُود شریف 11، 11 بار، بعد نمازِ عشا قبلہ رُو باوُضو ننگے سر ایسی جگہ پڑھئے کہ سر اور آسمان کے درمیان کوئی چیز حائل نہ ہو، یہاں تک کہ سر پر ٹوپی بھی نہ ہو۔ اسلامی بہنیں یہ احتیاط لازماً کریں کہ کسی اجنبی یعنی غیر مَحْرم کی نظر نہ پڑے۔

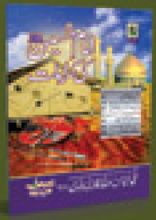

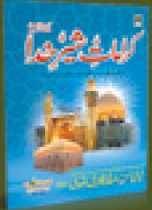

ISBN 969-579-724-2
0109099

فیضانِ مدینہ محلہ سوداگران، پرانی سبزی منڈی، بابُ المدینہ (کراچی)
UAN: 923 111 25 26 92 Ext: 1284
Web: www.dawateislami.net / Email: ilmia@dawateislami.net